

Rafał Kołodziejczyk

dr inż., Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach
ORCID: 0000-0001-5294-1791

Waldemar Kitler, *Organizacja bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej. Aspekty ustrojowe, prawno-administracyjne i systemowe*

[Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2018, 533 ss.]

Nauki o bezpieczeństwie są stosunkowo młodą, ciągle rozwijającą i kształtującą się dziedziną wiedzy, która funkcjonuje od 1 października 2011 r. i która została wprowadzona Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych. Jak każda nowa dyscyplina boryka się z brakiem fachowej literatury przedmiotu, pomimo że cały czas powstają monografie poświęcone tej tematyce.

Prof. dr hab. inż. Waldemar Kitler jest długoletnim badaczem i ekspertem w zakresie nauk o bezpieczeństwie, dyrektorem Instytutu Bezpieczeństwa Państwa na Wydziale Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Sztuki Wojennej oraz autorem wielu publikacji. W ostatnich latach publikował prace z zakresu nauk o bezpieczeństwie, które stanowiły efekt jego dotychczasowych doświadczeń, jednak były to materiały cząstkowe. Pozycja *Organizacja bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej. Aspekty ustrojowe, prawno-administracyjne i systemowe*, która jest zbiorem badań i wniosków z pracy w zakresie bezpieczeństwa, stała się niewątpliwie ważnym elementem wypełniającym tę lukę. W recenzowanej publikacji

autor prezentuje kompleksową analizę systemu bezpieczeństwa narodowego wraz ze wskazaniem działań mających na celu jego doskonalenie. Uwzględnia jego uwarunkowania i aspekty prawno-organizacyjne, funkcje kierowania bezpieczeństwem na poziomie centralnym i resortowym oraz podsystemy wykonawcze: obronny i ochronny.

Obszerna monografia posiada bardzo spójną i przemyślaną strukturę. Składa się ze wstępu, wprowadzenia, siedmiu szczegółowo dopracowanych rozdziałów oraz zakończenia. Pracę dopełnia szczegółowa bibliografia wraz z wykazami skrótów, rysunków i tabel. We wstępie oraz wprowadzeniu autor przedstawia specyfikę badań o bezpieczeństwie i opis dotychczas prowadzonych przez siebie badań, a także informuje co kierowało nim w takim doborze struktury recenzowanej monografii.

Pierwszy z rozdziałów wprowadza podstawowe pojęcia i definiuje podstawy systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej. W tej części znajduje się również szczegółowa analiza bieżącego stanu organizacji omawianego systemu, identyfikacja głównych jego problemów oraz wnioski i rekomendacje autora wskazujące sposoby ich rozwiązania.

W kolejnym rozdziale Kitler omawia aspekty prawno-organizacyjne oraz obecny system prawny Polski w zakresie bezpieczeństwa narodowego, obronności i wojskowości. Dokonuje logicznych podziałów istniejącego prawa dotyczącego omawianego zagadnienia i szczegółowo charakteryzuje wybrane, najbardziej istotne aspekty. Definiuje również prawa obronne i wojskowe oraz trafnie przyporządkowuje ich rolę i umiejscawia je w całościowym systemie bezpieczeństwa narodowego RP.

Trzecia część monografii przedstawia obecny system bezpieczeństwa narodowego Polski, w szczególności omawia jego misje, cele i zadania oraz koncepcję w dokumentach strategicznych: Białej Księdze Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej i Strategii rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej z lat 2007, 2014 i 2022, a także stanowi ich analizę porównawczą. W tej części autor omawia jakie warunki muszą zostać spełnione, aby zapewnić Polsce m.in. bezpieczeństwo: militarne, polityczne, ekonomiczne, społeczne, ekologiczne czy informacyjne. Wnioski z analizy pozwoliły Kitlerowi na przedstawienie koncepcji systemu bezpieczeństwa narodowego RP zawierającej jego szczegółową strukturę.

W rozdziale czwartym autor charakteryzuje system kierowania bezpieczeństwem narodowym na poziomie centralnym i resortowym. Opisuje podstawy działania naczelnego systemu kierowania, jego strukturę w warunkach normalnego funkcjonowania państwa, w czasie kryzysu, klęski żywiołowej, stanu wyjątkowego oraz wojennego. Omawia rolę i kompetencje Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Premiera i Rady Ministrów oraz innych ważnych organów władzy publicznej, które są upoważnione do prowadzenia na najwyższym szczeblu działań mających zapewnić bezpieczeństwo. W dalszej części Kitler przedstawia stan obecny oraz autorską koncepcję ujednoczenia organizacji kierowania bezpieczeństwem państwa na szczeblu resortowym. Prezentuje strukturę takiego systemu z opisem kompetencji, działań i wzajemnych zależności między poszczególnymi jego elementami.

Kolejne dwa rozdziały zawierają informacje o podsystemach wykonawczych. Rozdział piąty skupia się na stanie obecnym, organizacji oraz koncepcji rozwoju

systemu obronnego państwa (SOP). Autor analizuje podstawy prawne funkcjonowania systemu i ukazuje koncepcję włączenia go do systemu bezpieczeństwa narodowego RP. W omawianym pomysle przedstawia misję i cele kompleksowego SOP oraz jego strukturę wraz z podsystemami wykonawczymi. W części szóstej monografii omówiono podsystemy ochronne: system ochrony państwa i jego porządku konstytucyjnego, system ochrony infrastruktury bezpieczeństwa narodowego, system ochrony ludności, system bezpieczeństwa publicznego oraz system bezpieczeństwa informacyjnego. W zakresie tych podzespołów w kolejnych podrozdziałach Kitler prezentuje ich ogólną charakterystykę, misję, cele, zadania oraz podsystem kierowania i podmioty wykonawcze.

W ostatnim, siódmym rozdziale autor przedstawia działania na rzecz doskonalenia i rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego RP. Prezentuje cele jakie należy zrealizować, aby ich efektem było wskazanie dróg do zbudowania nowego, sprawnego, w pełni zintegrowanego i bezpiecznego dla obywateli systemu.

Zakończenie monografii jest podsumowaniem wszystkich koncepcji, które zostały przedstawione w książce. Kitler apeluje i wzywa do realizacji postulatów zgłaszanych przez różne środowiska, które docelowo mogą doprowadzić do modyfikacji i udoskonalenie obecnego systemu bezpieczeństwa narodowego RP.

Recenzowana monografia jest niewątpliwie bardzo ważną pozycją w literaturze nauk o bezpieczeństwie. Zebrany w jednym miejscu zbiór informacji i materiałów o bezpieczeństwie narodowym Polski oraz indywidualnych doświadczeń autora, jego rad i koncepcji rozwoju popartych długoletnim zgłębianiem tematu jest bardzo cennym dziełem. Książka może być wzorcem postępowania dla władz i osób decyzyjnych mających wpływ na modyfikację istniejącego systemu bezpieczeństwa narodowego RP. Może być ona również chętnie wykorzystywana przez pracowników naukowo-dydaktycznych, doktorantów oraz studentów kierunków związanych z bezpieczeństwem narodowym.